

دانشگاه علامہ طباطبائی
دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی

عنوان:

تأثیر بکارگیری کارپوشه الکترونیکی بر راهبردهای یادگیری خود تنظیمی

استاد راهنما:

دکتر محمدرضا نیلی

استاد مشاور:

دکتر محمد حسن امیر تیموری

استاد داور:

دکتر اسماعیل زارعی زوارکی

دانشجو:

علی دانا مزرعه

نیمسال تحصیلی:

۹۱-۹۲

تقدیم بہ

مادر مہربان و پدر عزیزم

کہ بہ من استقامت، پشتکار و نہر اسیدن از موانع در راہ تحصیل علم و دانش را آموختند و من، ہموارہ مدیون و سپاسگزار زحمات بی
دریشان، ستم.

ہمدم و ہمدل و ہمسر مہربانم

کہ سایہ مہربانیش سایہ ساز زندگی می باشد، او کہ اسوہ صبر و تحمل بودہ و مشکلات مسیر را برایم تسہیل نمود.

برادرم

کہ ہموارہ در طول تحصیل تحمل زحمت بود و تکیہ گاہ من در مواجہہ با مشکلات، و وجودش مایہ دلگرمی من می باشد.

سپاس و تقدیر

منت خدای راعز و جل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش فرید نعمت. هر نفسی که فرومی رود مدحیات است و چون برمی آید مفرح ذات. پس در هر نفس دو نعمت است و بر هر نعمت شگری واجب.

از دست و زبان که برآید کز عهده می شکرش به درآید

در ابتدا خداوند متان را شاکرم که به بنده حقیر توفیق تهیه و تدوین این پژوهش را عنایت فرمود.

پایان نامه می حاضر، حاصل تلاش استادان فرزانه ای است که در طول دوران تحصیلاتم افتخار تعلم در محضر آمان را داشته و در پرتو دانش بیکران شان، بهره های فراوان برده ام.

شایسته است از پرتو اکلنی طلعت وجود استاد راهنمای گرامی جناب آقای دکتر محمد رضانیلی که در طول پژوهش فروغ راه بود و راهنمایی های ایشان که چون آب شفاف و گوارا به پژوهش جان می بخشد، سپاسگزاری نمایم.

و نیز از استاد مشاور عزیزم جناب آقای دکتر محمد حسن امیر تیموری که با مطالعه دقیق و تکررات به جا، سبب شدند که پژوهش با دقت بیشتری انجام شود و در این پژوهش یاری کرو مشوق مداوم راه بوده اند، بسیار سپاسگزارم.

همچنین از دوستان بسیار بزرگوارم جناب آقای منصور حرفه دوست که در انجام تحلیل آماری به اینجانب کمک فراوان کردند و از جناب آقای عیسی رضانی که در طول پژوهش از راهنمایی های ارزنده شان بهره های فراوان بردم کمال شکر و سپاسگزاری را دارم.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر بکارگیری کارپوشه الکترونیکی بر راهبردهای یادگیری خود تنظیمی دانشجویان انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل می باشد، جامعه آماری پژوهش حاضر راکلیه دانشجویان دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه علامه طباطبایی که در نیمسال دوم ۹۱-۹۲ مشغول به تحصیل بودند تشکیل می دادند، نمونه پژوهش هم شامل دو کلاس از مقطع کارشناسی ارشد بود که به صورت در دسترس انتخاب گردیدند. تعداد دانشجویان هر کلاس ۱۸ نفر، و کل تعداد نمونه ۳۶ نفر می شدند که به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند. در ابتدای ترم از هر دو گروه در شرایطی یکسان پیش آزمونی بعمل آمد و سپس گروه آزمایش به مدت یک ترم در معرض متغیر مستقل قرار گرفت و در نهایت در پایان ترم جهت بررسی تغییرات حاصله پس آزمون بر روی هر دو گروه اجرا گردید. برای تحلیل داده های بدست آمده از روش تحلیل کوواریانس استفاده گردید. یافته ها نشان داد که راهبردهای یادگیری خودتنظیمی دانشجویان گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل به طور معناداری افزایش یافته است. بنابراین می توان نتیجه گیری کرد که کارپوشه الکترونیکی یکی از ابزارهای یاددهی، یادگیری و سنجش می باشد که در آن یادگیرندگان به فعالیت بیشتر ترغیب شده و در نهایت به موفقیت های بیشتری در یادگیری و مهارت های مربوط به آن نائل می شوند.

واژگان کلیدی : سنجش، کارپوشه الکترونیکی، راهبردهای یادگیری خودتنظیمی

فهرست مطالب

۱-۹	فصل اول: کلیات پژوهش
۲	مقدمه
۳	بیان مسئله
۵	اهمیت و ضرورت پژوهش
۷	اهداف پژوهش
۷	هدف اصلی:
۷	اهداف فرعی:
۷	فرضیه های پژوهش
۷	فرضیه اصلی پژوهش:
۷	فرضیه های فرعی پژوهش:
۸	تعریف مفاهیم پژوهش
۸	تعریف نظری مفاهیم:
۹	تعریف عملیاتی مفاهیم
۱۰-۶۱	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهشی
۱۱	مقدمه
۱۳	نظریه سازنده گرایی
۱۴	مفهوم سنجش
۱۶	سنجش و چند اصطلاح نزدیک به آن
۱۶	ارزشیابی
۱۶	اندازه گیری
۱۷	آزمون
۱۷	سنجش پیشرفت تحصیلی جهت ایجاد یادگیری مادام العمر

۲۱	روش‌های مختلف سنجش
۲۳	سنجش اصیل
۲۴	سنجش عملکردی
۲۵	دسته بندی گرانلاند از آزمون های عملکردی
۲۶	دسته بندی نیتکو از روش های سنجش عملکردی
۲۷	تعریف کارپوشه
۲۹	اهداف تهیه کارپوشه
۳۳	محتوای کارپوشه
۳۳	کارپوشه الکترونیکی
۳۵	انواع کارپوشه الکترونیکی
۳۷	کاربردهای کارپوشه الکترونیکی
۳۸	امتیازها و محدودیتهای روش سنجش با استفاده از کارپوشه
۴۰	امتیازها و محدودیتهای روش سنجش با استفاده از کارپوشه الکترونیکی
۴۱	مفهوم یادگیری خودتنظیمی
۴۳	مدل ها و نظریه های یادگیری خودتنظیمی
۴۴	➤ مدل کارور و شیپر (۱۹۸۹).....
۴۶	➤ مدل کورنو (۱۹۹۳).....
۴۷	➤ مدل باتلر و واین (۱۹۹۵).....
۵۰	➤ نظریه زیمرمن (۱۹۸۹).....
۵۱	➤ مدل پنتریچ و دی گروت (۱۹۹۰).....
۵۳	الف) راهبردهای شناختی
۵۳	ب) راهبردهای فراشناختی
۵۴	ج) راهبردهای مدیریت منابع
۵۶	د) راهبردهای انگیزشی
۵۷	ویژگی های یادگیرندگان خودتنظیم

پیشینه پژوهش ۵۸

تحقیقات انجام شده در داخل کشور ۵۸

تحقیقات انجام شده در خارج از کشور ۵۹

جمع بندی ۶۱

فصل سوم : روش شناسی پژوهش ۶۲-۶۸

مقدمه ۶۳

جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه ۶۳

جامعه آماری ۶۳

روش نمونه گیری ۶۳

حجم نمونه ۶۳

نوع روش پژوهش ۶۳

روش اجرای پژوهش ۶۴

ابزار پژوهش ۶۵

روایی و پایایی پرسشنامه راهبردهای یادگیری خودتنظیمی ۶۶

متغیرهای پژوهش ۶۶

روشهای آماری پژوهش : ۶۸

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها ۶۹-۸۱

مقدمه ۷۰

آمار توصیفی ۷۰

آمار استنباطی ۷۲

بررسی پیش فرضهای استفاده از تحلیل کواریانس ۷۳

پیش فرض اول : نرمال بودن توزیع پراکندگی داده ها ۷۳

پیش فرض دوم: شرط برابری واریانس های خطای خودتنظیمی ۷۷

پیش فرض سوم: شرط همگن بودن بودن خطوط رگرسیون ۷۷

فرضیه اصلی پژوهش ۷۸

فرضیه های فرعی پژوهش ۷۹

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری ۸۲-۹۱

مقدمه ۸۳

بحث پیرامون فرضیه اصلی پژوهش ۸۴

بحث پیرامون فرضیه های فرعی پژوهش ۸۵

بحث پیرامون فرضیه اول ۸۵

بحث پیرامون فرضیه دوم ۸۶

بحث پیرامون فرضیه سوم ۸۷

پیشنهادهای کاربردی پژوهش ۸۸

پیشنهادهای پژوهشی ۸۹

محدودیت های پژوهش ۸۹

منابع ۹۰

منابع فارسی ۹۱

منابع لاتین ۹۵

پیوست ها ۱۰۲

فهرست جداول و نمودارها و اشکال

- جدول ۳-۲ طبقه بندی روش های سنجش ۲۳
- شکل ۳-۲ مدل خودتنظیمی کارور و شیپر ۴۵
- شکل ۴-۲ اجزای مدل یادگیری خودتنظیمی کورنو ۴۶
- شکل ۵-۲ مدل خودتنظیمی در یادگیری باتلر و واین ۴۸
- شکل ۶-۲ مراحل خودتنظیمی زیمرمن ۵۰
- شکل ۷-۲ مولفه های یادگیری خودتنظیمی پنتریچ ۵۲
- جدول ۱-۳ طرح پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل ۶۴
- جدول ۱-۴ میانگین و انحراف استاندارد نمرات گروه آزمایش و کنترل در پیش آزمون ۷۰
- جدول ۲-۴ میانگین و انحراف استاندارد نمرات گروه آزمایش و کنترل در پس آزمون ۷۱
- نمودار ۱-۴ میانگین نمرات پیش آزمون و پس آزمون راهبردهای یادگیری خودتنظیمی گروه کنترل و آزمایش ۷۲
- جدول ۳-۴ : آزمون کولموگراف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع داده های گروه آزمایش ۷۳
- نمودار ۲-۴ نرمال بودن توزیع داده ها در پس آزمون برای گروه آزمایش ۷۴
- نمودار ۳-۴ نرمال بودن توزیع داده ها در پیش آزمون برای گروه آزمایش ۷۴
- جدول ۴-۴ : آزمون کولموگراف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع داده های گروه کنترل ۷۵
- نمودار ۴-۴ نرمال بودن توزیع داده ها در پس آزمون برای گروه کنترل ۷۵
- نمودار ۵-۴ نرمال بودن توزیع داده ها در پیش آزمون برای گروه کنترل ۷۶
- جدول ۵-۴ نتیجه آزمون لوین برای بررسی همسانی واریانس ها ۷۷
- جدول ۶-۴ کنش متقابل بین متغیر مستقل و پیش آزمون ۷۷
- جدول ۷-۴ نتایج تحلیل کوواریانس راهبردهای یادگیری خودتنظیمی پس از تعدیل اثر پیش آزمون ۷۸
- جدول ۸-۴ نتایج تحلیل کوواریانس باورهای انگیزشی پس از تعدیل اثر پیش آزمون ۷۹
- جدول ۹-۴ نتایج تحلیل کوواریانس راهبردهای شناختی پس از تعدیل اثر پیش آزمون ۸۰
- جدول ۱۰-۴ نتایج تحلیل کوواریانس راهبردهای فراشناختی پس از تعدیل اثر پیش آزمون ۸۱

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

در عصر و فضائی که نقش استاد از انتقال دهنده به تسهیل گری و روشنگری تغییر یافته و یادگیرنده، جستجوگر، سازنده، خودرهبر، خلاق و تصمیم گیرنده است، فعالیتهای معمولاً به صورت تیمی و گروهی انجام گرفته و جامعه از یادگیرنده انتظار کسب مهارتهای اجتماعی و ارتباطی و دارای منش و شخصیت عالی را طلب می کند. اندوختن معلومات و گسترش پاسخهای معین و مشخص و توجه به محصول و نتیجه و کم رنگ بودن نگرش و مهارتها در تدریس، نوعی ایستایی و غفلت از قافله شتابان تعلیم و تربیت محسوب می گردد. در این مسیر برای پویایی و زنده ماندن در عرصه علم در سطح جهان باید دانش را معنادار کرد. مهارتهای مفهوم سازی را آموزش داد و رابطه ها را دوباره معنا کرد. در نظام تعلیم و تربیت پویا باید رویکردهای جدید ارزشیابی را معرفی و با روی آوردن به آموزش معتبر، ارزشیابی معتبر را ترویج کرد (رستگار، ۱۳۸۸).

برای دستیابی به این هدف، برنامه های آموزشی همواره دستخوش تازه ترین یافته های علمی بوده و در صورت نیاز به شکلی پویا مورد بازنگری و اصلاح قرار گرفته است. در همین راستا سال های اخیر یکی از بحثهای داغ حاکم بر محافل آموزشی، جنبش اصلاحات آموزشی بوده است. اصلاحات آموزشی برای هر یک از مولفه های فرایند آموزش - یادگیری، پیامدهای خاص خود را داراست و در این میان سنجش به عنوان پیشگام اصلاحات آموزشی شناخته شده و بر نقش آن در استفاده از روشهای جایگزین سنجش تاکید بیشتری گردیده است (قدم پور، ۱۳۸۵).

سنجش از طریق روشن نمودن میزان شناخت و موفقیت، خود را مستقیماً با آموزش و یادگیری موثر مرتبط می سازد. برای اینکه این امر حاصل گردد باید نخست سنجش را با بازده های یادگیری مورد نظر سازگار نمود. برای مثال اگر شناخت عمیق مفاهیم و توسعه توانایی های تفکر انتقادی هدف اصلی ما باشد، سنجش نیز باید بر این موارد تمرکز نماید و یادآوری ذرات گسسته اطلاعات را مورد توجه قرار ندهد. بنابراین سنجش باید سوء برداشتها را در طی فرایند یادگیری تشخیص داده و میزان کیفیت بازده های یادگیری مورد نظر را بسنجد (گریسون و اندرسون^۱، ترجمه زارعی زوارکی و صفائی موحد، ۱۳۸۴).

از آنجاییکه دانش هم از جنبه درونی و هم از جنبه بیرونی تعریف می گردد. سنجش، مکانیسمی انسجام بخش را ارائه می کند که در آن معیارهای بیرونی دستاوردهای یادگیری با شناخت درونی فرد از فرایند یادگیری و سنجش دستاوردها بوسیله خود وی سازگار می گردد. سنجش همچنین از طریق فراهم نمودن معیارهای بیرونی که می توانند از بعد درونی نیز مورد استفاده قرار گیرند، کارکردی مهم و چشمگیر را انجام

¹Garrison and Anderson

می دهد. این فراشناخت خودآگاهی فرد را تقویت نموده و دانشجویان را برای یادگیری مادام العمر مجهز می سازد(گریسون و اندرسون ، ترجمه زارعی زوارکی و صفائی موحد ، ۱۳۸۴).

بیان مسئله

همه مربیان علیرغم تفاوت در موضوع تدریس یک هدف مشترک دارند و آن هم این است که یادگیرندگان را به درک عمیقی از مطالب نایل سازند تا دانش حقایق و وقایع را با تفکر انتقادی و خلاق در هم آمیزند. برای دستیابی به این هدف والا، فراگیران باید قادر به سازماندهی و تنظیم فرایندهای فکری خویش باشند. این توانایی شناختی برای نظارت و خودتنظیم کنندگی تفکر ، فراشناخت نامیده می شود(نیازآذری ، ۱۳۸۲).

پنتریچ و دی گروت^۲ (۱۹۹۰ به نقل از مصطفایی ، ۱۳۸۷) خودتنظیمی در یادگیری را شامل سه جزء راهبردهای فراشناختی ، نظارت بر تکلیف و راهبردهای شناختی می دانند .

یکی از مفاهیم مطرح در روانشناسی شناختی معاصر یادگیری خودتنظیمی است. خودتنظیمی نقش مهمی در فرآیندها و پیامدهای یادگیری و آموزش دارد. از یادگیری خودتنظیمی تعاریف متعددی ارائه شده است (قاسمی ، ۱۳۸۹).

پنتریچ (۲۰۰۳ به نقل از مصطفایی ، ۱۳۸۷) تعریف نسبتاً جامعی از یادگیری خودتنظیمی دارد. او این نوع یادگیری را فرایند فعال و سازمان یافته ای می داند که طی آن فراگیران اهدافی را برای یادگیری خود انتخاب و سپس سعی می کنند تا شناخت ، انگیزش و رفتار خود را تنظیم، کنترل و بر آن نظارت نمایند.

سنجش یکی از اجزاء ثابت تمامی فعالیتهای آموزشی است. توافق عمومی بر این است که سنجش اساساً شکل دهنده یادگیری است. مخصوصاً اگر هدف این باشد که یادگیری به نحوی عمیق و معنادار حاصل گردد(گریسون و آرچر^۳ ، ۲۰۰۰ به نقل از گریسون و اندرسون ترجمه زارعی زوارکی و صفائی موحد، ۱۳۸۴).

یکی از مهمترین فعالیت ها در فرایند آموزش و یادگیری، سنجش کلاسی است که اگن و کاوچاک^۴ (۲۰۰۱) به نقل از قدم پور ، (۱۳۸۵) آن را به عنوان " تمامی فرایندهای مورد نیاز برای تصمیم گیری درباره ی پیشرفت یادگیری دانش آموزان تعریف کرده اند" (قدم پور ، ۱۳۸۵).

باید اذعان داشت که آزمون های پیشرفت تحصیلی و شیوه های رایج ارزیابی با نارساییهایی روبرو هستند. در خصوص ماهیت آزمونهای پیشرفت تحصیلی ، همانگونه که استیگنس^۵ (۱۹۹۷، به نقل از فتحی آذر ، ۱۳۸۲)

² Pintrich and De Groot

³Garrison and Archer

⁴Eggen&Kaychak

فصل اول : کلیات پژوهش

اشاره می کند باید گفت که این آزمونها به خوبی نتوانسته اند مهارت ها و شایستگی های مهمی مانند تفکر انتقادی، چگونگی تحلیل و حل مسائل و یادگیری خود نظم دهی را بسنجند. از سوی دیگر آزمونهای رایج در کمی کردن مهارت های شناختی به تواناییهای بوجود آمده در فراگیران تاکید دارند. روشهای فعلی موقعی می توانند توانایی ناپیدا را بسنجند که چنین توانایی به عملکرد تبدیل شوند. تبدیل توانایی فراگیر به عملکرد تحت تاثیر عوامل مختلفی چون آگاهی و میزان تعلیم و تربیت، مهارت های مربوط به آزمون، حمایت مدرسه و والدین و امثال آنها قرار می گیرد. پس تاکید در ارزیابی نتایج یادگیری کافی نیست و نه تنها به نتایج یادگیری، بلکه به روشها و فرآیند یادگیری و نیز توانایی بالقوه یادگیری باید بیشتر توجه شود (فتحی آذر، ۱۳۸۲).

سنجش کلاسی همواره یکی از محورهای اساسی تحقیقات در حوزه آموزش و پرورش بوده است و در چند دهه گذشته، خط مشی ها و روشهای سنجش دستخوش تغییر و تحول اساسی بوده اند (لین و بکر و دنبار^۶، ۱۹۹۱، بلک و ویلیام^۷، ۱۹۹۸، به نقل از قدم پور).

یک دسته از روشهای سنجش واقعی یا اصیل سنجش عملکردی نام دارد. در سنجش عملکردی یا آزمونهای عملکردی فرآیندها و فرآورده های یادگیری دانش آموزان و دانشجویان به طور مستقیم مورد سنجش قرار می گیرند. در سالهای اخیر بر استفاده از سنجش عملکردی تاکید زیادی شده است. یکی از دلایل عمده تاکید و توجه بر این روش سنجش، پیشرفتهای نسبتاً تازه در روانشناسی شناختی و تاثیر چشم گیر آن بر جریانهای آموزش و پرورش بوده است (سیف، ۱۳۸۷).

سنجش به کمک کارپوشه یکی از روشهای سنجش عملکردی است. یک کارپوشه مانند یک جورچین، مجموعه ی قطعاتی از کارهای یادگیرندگان است که با اتصال آن ها می توان تصویر کامل و روشن تری از وی به عنوان یک یادگیرنده مادام العمر به نمایش گذاشت. این مجموعه ی متنوع به یادگیرنده امکان می دهد تا توانایی های خود را از جهات مختلف به نمایش بگذارد. کارپوشه می تواند شامل فهرست ارزشیابی معلم، گزارش کارهای دانش آموز، یادداشت های معلم، گزارش های گردش علمی و کارهای عملی و پروژه های دانش آموز باشد (رستگار، ۱۳۸۸).

یکی از ابزارهای جدیدی که از رویکردهای جدید نشأت گرفته است کارپوشه الکترونیکی می باشد. «کارپوشه الکترونیکی یک ابزار یادگیری و سنجش فرایند و فرآورده یادگیری با قابلیت ذخیره سازی، سازماندهی، ارائه بازخورد و اصلاح کار دانشجویان در یک محیط دیجیتال مبتنی بر وب، شبکه یا کامپیوتر

⁵stiggins

⁶Linn, Baker & Dunbar

⁷Black & William

می باشد». برخلاف کارپوشه های کاغذی ، کارپوشه های الکترونیکی به کاربران اجازه می دهد تا بدون هیچ محدودیت زمانی و مکانی اطلاعات خود را ذخیره کرده و هر لحظه امکان دسترسی به آن داشته باشند، همچنین بتوانند آنها را به روز رسانی نمایند(رضایی ، ۱۳۹۰).

طبق نظر زوبی زارتا^۸ (۲۰۰۹) کارپوشه های الکترونیکی معمولاً در آموزش عالی برای آماده کردن دانشجویان برای یادگیری مادام العمر و برای تدریس تفکر انتقادی و مهارتهای حل مسئله بکار گرفته می شود.

همانطوریکه ذکر شد کارپوشه یک روش سنجش می باشد که یادگیرندگان می توانند در آن بر فعالیتهای خود کنترل و نظارت داشته و براساس اهداف خودشان فعالیتهای یادگیری شان را تنظیم و هدایت کنند که به نظر می رسد این نوع سنجش بتواند در یادگیری خودتنظیمی یادگیرندگان تاثیر داشته باشد به همین خاطر این پژوهش می خواهد تاثیر این نوع سنجش بویژه نوع الکترونیکی آنرا بر یادگیری خودتنظیمی دانشجویان مورد بررسی قرار دهد تا کارایی یا عدم کارایی سنجش بوسیله کارپوشه (الکترونیکی) در بهبود این نوع یادگیری مشخص و روشن شود.

اهمیت و ضرورت پژوهش

برخی از دانش آموزان و حتی دانشجویان به علت بی خبری از روشهای درست یادگیری و مطالعه، کوشش زیادی برای یادگیری انجام می دهند و وقت و انرژی زیادی را تلف می کنند ولی نتیجه مطلوب بدست نمی آورند. در صورتی که آنان می توانستند با استفاده از راهبردهای صحیح یادگیری و مطالعه، مطالب را بهتر و راحتتر یاد بگیرند و در امتحانات موفق شوند(کرمی ، ۱۳۸۲).

در گذشته، سنجش چیزی جدا از آموزش تلقی می شد و عمدتاً برای بررسی و مستند سازی پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان مورد استفاده قرار می گرفت. از این دیدگاه سنجش پایان دهنده فعالیتهای آموزشی معلم و استاد محسوب می شد. روشهای قدیمی سنجش نیز با استفاده از آزمونهای عینی بر مسائل و رویدادهایی تاکید می کردند که به گفته وولفلک^۹ (۲۰۰۴) (به نقل از قدم پور ، ۱۳۸۵) شباهت چندانی با رویدادهای زندگی واقعی دانش آموزان نداشت.

در نظام آموزشی ما نیز سنجش یادگیری معمولاً به عنوان ابزاری برای تصمیم گیری درباره ارتقای تحصیلی و انتخاب دانشجویان برای تحصیل در مقاطع بالاتر مورد استفاده قرار می گیرد. اما سنجش یادگیری نقشی

^۸Zubizarreta

^۹Woolflook

فصل اول : کلیات پژوهش

فراتر از این دارد و می تواند برای اصلاح روشهای آموزش یاددهندگان ، روشهای مطالعه و یادگیری یادگیرندگان و اصلاح برنامه های درسی مورد استفاده قرار گیرد(فتح آبادی ، ۱۳۸۶).

اما دیدگاههای اخیر، سنجش و آموزش را جدا از یکدیگر نمی دانند، بلکه طبق این دیدگاهها سنجش به عنوان بخش ضروری آموزش و وسیله مفیدی برای افزایش یادگیری یادگیرندگان در نظر گرفته می شود. روش های جدید سنجش بر اندازه گیری و سنجش عملکردی یادگیرندگان در تکالیف مربوط به زندگی واقعی تاکید دارند(قدم پور ، ۱۳۸۵).

علاوه بر این، سنجش می تواند تاثیر مثبت یا منفی بر یادگیری دانشجویان برجای بگذارد. روش های مناسب سنجش مستلزم بکارگیری فرایندهای شناختی سطح بالاست و منجر به یادگیری عمیق تر و پایدارتر می شود. در مقابل روشهای نامناسب سنجش ، یادگیری طوطی وار را موجب می شود و یادگیرندگان را به حفظ کردن مطالب پراکنده و یادگیری سطحی سوق می دهد(فتح آبادی ، ۱۳۸۶).

از آنجا که هدفهای حوزه شناختی بخش مهمی از موضوعات درسی همه دوره های تحصیلی را شامل می شوند ،آزمونهای کتبی شهرت زیادی کسب کرده اند. اما استفاده از این آزمونها برای اندازه گیری سایر حوزه های یادگیری، یعنی حوزه روانی - حرکتی و حوزه عاطفی و حتی برای اندازه گیری تمامی هدفهای حوزه شناختی به تنهایی کافی نیست، بدین منظور لازم است از تدابیری دیگری نیز سود جست. به همین منظور می توان روشهای سنجش عملکردی را مد نظر قرار داد که ضمن تاکید بر کاربست دانش و سنجش مستقیم هدف های آموزشی، از مسائل واقعی استفاده نموده و تفکر باز را تشویق می نمایند(سیف ، ۱۳۸۷).

همانطوری که ذکر کردیم یکی از روشهای سنجش عملکردی، سنجش بوسیله کارپوشه می باشد، که امروزه کارپوشه های الکترونیکی به خاطر مزایایی که دارند جایگزین کارپوشه های سنتی و کاغذی شده اند.

اگن و کاوچکاک درباره امتیاز این روش سنجش می گویند " کارپوشه های الکترونیکی مشکل جا یا فضای ذخیره سازی محتوای کارپوشه و دسترسی پذیری را حل می کنند و قابلیت استفاده از آنها را افزایش می دهند. معلمانی که با مشکلات ساماندهی انبوه بسته ها و جعبه های مربوط به کارپوشه های دانش آموزان روبه رو بوده اند ارزش ذخیره سازی الکترونیکی محتوای کارپوشه ها را می دانند. امتیاز دیگر کارپوشه الکترونیکی سهولت انتقال اطلاعات از یک معلم به معلم دیگر و از یک مدرسه به مدرسه دیگر است(اگن و کاوچکاک، ۲۰۰۱، به نقل از رضایی، ۱۳۹۰).

فصل اول : کلیات پژوهش

با توجه به جدید بودن روشهای سنجش جایگزین یا عملکردی، بویژه کارپوشه الکترونیکی و مزایای زیاد ادعا شده از سوی طرفداران این روش، ضرورت دارد تا پژوهش هایی درباره تاثیر این روشها بر آموزش معلم و یادگیری دانش آموزان و دانشجویان صورت گیرد تا اثربخشی آنها روشن شود.

اهداف پژوهش

هدف اصلی:

شناخت تاثیر بکارگیری کارپوشه الکترونیکی بر راهبردهای یادگیری خود تنظیمی دانشجویان.

اهداف فرعی:

شناخت تاثیر بکارگیری کارپوشه الکترونیکی بر راهبردهای انگیزشی دانشجویان.

شناخت تاثیر بکارگیری کارپوشه الکترونیکی بر راهبردهای شناختی دانشجویان.

شناخت تاثیر بکارگیری کارپوشه الکترونیکی بر راهبردهای فراشناختی و مدیریت منابع دانشجویان.

فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی پژوهش:

بین راهبردهای یادگیری خودتنظیمی دانشجویانی که از طریق کارپوشه الکترونیکی مورد سنجش قرار می گیرند در مقایسه با دانشجویانی که با روش متداول سنجش می شوند تفاوت وجود دارد.

فرضیه های فرعی پژوهش :

بین باورهای انگیزشی دانشجویانی که از طریق کارپوشه الکترونیکی مورد سنجش قرار می گیرند در مقایسه با دانشجویانی که با روش متداول سنجش می شوند تفاوت وجود دارد .

بین راهبردهای شناختی دانشجویانی که از طریق کارپوشه الکترونیکی مورد سنجش قرار می گیرند در مقایسه با دانشجویانی که با روش متداول سنجش می شوند تفاوت وجود دارد .

بین راهبردهای فراشناختی و مدیریت منابع دانشجویانی که از طریق کارپوشه الکترونیکی مورد سنجش قرار می گیرند در مقایسه با دانشجویانی که با روش متداول سنجش می شوند تفاوت وجود دارد .

تعریف مفاهیم پژوهش

تعریف نظری مفاهیم :

کارپوشه الکترونیکی :

در تعریف بارت^{۱۰} (۲۰۰۵) آمده است که " یک کار پوشه الکترونیکی که از تکنولوژی های الکترونیکی به عنوان یک حامل و منبع استفاده می کند، به دانشجویان و استاد اجازه می دهد تا محصولات کارپوشه را در انواع گوناگون حالتها (صوتی، تصویری فیلم و متن) جمع آوری و سازماندهی کنند؛ و از لینک های فرامتنی برای سازماندهی مواد و ایجاد ارتباط شواهد برای فرآورده ها، اهداف یا استانداردهای مناسب استفاده کنند "

یادگیری خودتنظیمی :

پنتریچ (۲۰۰۳ به نقل از مصطفایی، ۱۳۸۷) تعریف نسبتاً جامعی از یادگیری خودتنظیمی دارد. او این نوع یادگیری را فرایند فرایند فعال و سازمان یافته ای می داند که طی آن فراگیران اهدافی را برای یادگیری خود انتخاب و سپس سعی می کنند تا شناخت، انگیزش و رفتار خود را تنظیم، کنترل و بر آن نظارت نمایند.

از نظر پنتریچ و دی گروت ۱۹۹۰ (به نقل از مصطفایی، ۱۳۸۷) سه مولفه مهم یادگیری خودتنظیمی برای عملکرد کلاسی عبارتند از : ۱- راهبردهای فراشناختی دانش آموزان برای برنامه ریزی ، نظارت و خود نظم دهی شناخت خود ۲- مدیریت شخصی و کنترل تلاش در انجام تکالیف ۳- راهبردهای شناختی دانش آموزان برای یادگیری ، یادآوری و فهم مطالب.

این سه مولفه در تحلیل عاملی در قالب دو طبقه کلی تر یعنی خودتنظیمی (راهبردهای فراشناختی ، مدیریت شخصی و کنترل تلاش در انجام تکالیف) و راهبردهای شناختی طبقه بندی شده اند.

¹⁰ Barret

تعریف عملیاتی مفاهیم

کارپوشه الکترونیکی :

در این پژوهش منظور از کارپوشه الکترونیکی مجموعه ای از تکالیف و بازخوردهای مربوط به درس کاربرد کامپیوتر در آموزش و پرورش است که دانشجویان با توجه به راهنمایی های استاد در طول یک ترم آنرا انجام داده و در کارپوشه خود قرار داده اند .

یادگیری خودتنظیمی :

در این پژوهش منظور از راهبردهای یادگیری خودتنظیمی نمراتی است که دانشجویان در خرده مقیاس راهبردهای خودتنظیمی در پرسشنامه راهبردهای انگیزشی برای یادگیری (MSLQ) تهیه شده بوسیله پنتریچ و دی گروت (۱۹۹۰) کسب کرده اند.

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه

پژوهشی